

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník dvanáctý (1989) - č.3

nakládka dne 6.2.1989

	str.
K dokumentu Charty 77/9/89 Soupis čs. politických vězňů	2
Dokument Charty 77/10/89 Na pomoc Rumunsku	2
Sdělení VONS č. 359 (Slávek Popelka pravomocně odsouzen)	3
890 (V. Šachovcov stíhán za manifestaci 21.8.1988)	3
891 (Ing. Milan Hájek ve vazbě)	4
892 (František Stárek okraden)	4
893 (H. Marvanová seznámena s výsledky vyšetřování; I. Dvořák ve vězeňské nemocnici)	4
894 (Postihy údajných organizátorů manifestací)	5
895 (David Kabzan týrán při výslechu)	5
896 (L. Marks stíhán pro útok na veřejného činitele)	6
897 (Represe proti manifestacím 15.-21.1.1989)	7
898 (Lucie Váňková stíhána pro psuňování)	8
899 (Barbora Rosendorfová zproštěna viny)	9
900 (Jiří Rajmon odsouzen)	9
901 (Milan Hájek potrestán peněžitým trestem)	9
902 (Josef Drobný podezřelý z přečinu)	10
903 (Stanislav Devátý podezřelý z přečinu)	10
904 (Věc J. Štencla postoupena národním výboru)	10
905 (Stanislav Ritter na svobodě)	10
906 (Petr Chmelař zproštěn viny)	11
907 (Vladimír Šachovcov zproštěn viny)	11
908 (Zadržení V. Malého a domovní prohlídka u něj)	11
909 (Postihy za přítomnost na náměstí Míru)	12

Initiativa kulturních pracovníků	12
Václav Václava Havla z vězení	12
Prohlášení Tomáše Hradíka	12
MDr. Radoš Ráda: Je možné chodit kolem se zavřenýma očima?	13
Dopis Josefa Vydráše federálnímu ministru vnitra	14
Prohlášení čtyř novětských občanů	15
A. Běňáková a H. Jilpnerová k hladovce za čs. politické vězně	15
Návštěva IKV v Praze	16
V sanátníku nově vyšlo...	17
Krátké zprávy (Protizákonné rozhodnutí, Petice 2101 čs. občana, Další zprávy a ohlasy k výročí sebeupálení J. Palacha, Poslanci britské dolní sněmovny žádají propuštění I. Jirouse, Solidarita s V. Havlem ze Švédska, Komunikace čs. helsinského výboru s Versavou a Moskvou, Dva dopisy kardinála Komáčka, Protesty lidových novin a nezávislých publicistů, Politická vězení v Polsku, Solidarita s Maďarskem, Zprávy z NDR, Zprávy ze SSSR.)	17
Rozhovor J. Urbana s předsedou MNV v Novorčovicích u Prahy	20

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77:

Heřman Chromý, Podolí 2762, 276 01 Mělník; Pavla Faloušová, Na Kampě 8, 118 00 Praha 1; Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Chartě 77. Úzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zveřejňují v plném rozsahu všechny dokumenty Charty 77 jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i z ciziny. Signatářům a aktivním stoupencům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovným 10 Kčs. Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možné přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedením je zřejmé, že nebyly psány pro Infoch.

Charta 77/9/89

Soupis čs. politických vězňů je název třístránkového dokumentu Charty 77, vydaného 23.1.1989. Dokument podepsal mluvčí Charty 77 Tomáš Hradílek, druzí dva mluvčí byli tehdy věznění.

Z technických důvodů jsme se rozhodli dokument nezveřejňovat a upozornit pouze na rozdíly, které jsou mezi tímto soupisem a nedávno publikovaným souhrnným sdělením VONS z 10.12.1988 (viz Infoch 77/22/88). Soupis je aktualizací tohoto sdělení. Totožné údaje jsou u Jiřího Boháče, Petra Hauptmanna, Antonína Parnického, Kamila Petrovického, Jiřího Wolfa, pokud jde o vězně ve výkonu trestu odnětí svobody. Stejně jsou údaje i o Augustinu Kevrátílovi, drženém v psychiatrické léčebně. Ve skupině odsouzených pro vyzvědačství jsou totožné údaje u Viktora Dedery, Ondřeje Hocha, Josefa Kšmera a Františka Veise. Ve skupině uvězněných v posledních třech měsících jsou údaje totožné u Petra Cibulky, Tomáše Dvořáka, Ivana Jirouse (nyní však obviněn z přípravy tr.činu pobuřování a trestní sazba jeden rok až pět let), Hany Marvanové. Do soupisu přibyla Eva Vidlařová - viz Infoch 77/22/88. Soupis uvádí ještě Slávka Popelku, který byl propuštěn z výkonu trestu 24.1.1989. Soupis obsahuje dále 16 jmen zadržených dne 16.1. na Václavském náměstí. Mezi nimi bylo 13 obviněných propuštěno a ve vazbě zůstávají tři: Václav Havel, nar.15.10.1936, Jana Petrová, nar.16.9.1966 a Ota Veverka, nar.27.8.1956.

*

Charta 77/10/89

Na pomoc Rumunska

Praha 6.2.1989

(Dopis nezávislým iniciativám a obhájcům lidských práv ve východní části Evropy.)

Přátelé,

s velkou radostí jsme zaznamenali akce a prohlášení, které jste v minulých dnech učinili na podporu snah stále širšího okruhu československé veřejnosti, která v zápase s neschopným a strnulým režimem hledá cesty ke svobodě a demokracii. V kritických situacích, jako byl například onen "Palachův týden" policejní brutality v Praze, si postižení nejlépe a skutečně "na vlastní kůži" uvědomili důležitost a povzbuzující sílu mezinárodní solidarity.

Jak vy, tak i my jsme si velmi dobře vědomi jejího významu. Události v našich zemích a činnost nezávislých struktur jsou hojně komentovány v zahraničních sdělovacích prostředcích, veřejnost nám v krizových momentech dává najevo své sympatie, politikové sledují kroky našich vlád. To vše vytváří tlak, který koriguje, ba někdy dokonce znemožňuje tvrdou a nekompromisní manipulaci se společností a s občany.

V této souvislosti nelze zapomenout, že v našem "evropském domě" leží stát, jehož občané - vinou neúprosně fungujícího represivního aparátu a naprosté absence informací pro světovou veřejnost - jsou od výhod mezinárodní solidarity odříznuti, ačkoli právě oni ji nejvíce potřebují. Máme na mysli Rumunsko, v jehož hermeticky uzavřených hranicích začíná realizace experimentu, který - jak jsme přesvědčeni - bude mít pro rumunský lid strašlivé důsledky. Tak zvaná teritoriální systematizace, neboli zničení nadpoloviční většiny vesnic (cca z celkových patnácti tisíc), vyžene z domovů milióny rolníků. Vesnické obyvatelstvo má být nuceně vysídleno do 558 "agrocenter". Svědkové, kteří už jedno hotové "centrum" navštívili, potvrzují, že jak vnějškově, tak vnitřním vybavením připomíná tábor nucených prací (tři až čtyřpatrové, nedbale postavené paneláky kasárenského typu, kde na každých třicet bytů připadá jedna koupelna a jeden záchod.)

Tento drastický a svévolný zásah do struktury společnosti budované po staletí není možné ospravedlnit. Nejméně ze všeho pak poukazem na mýtnou "modernizaci venkova", jak to činí rumunské vedení. Lidská existence přece nemůže být "modernizována" jako nějaký vysloužilý strojový park v zastaralé továrně; tradice, vazby a kořeny lidských bytostí nemohou být megalomansky rušeny či naopak dekretovány pomíjivou vládnoucí garniturou. To, co se děje v současném Rumunsku, nemůže být označeno jinak, než jako alarmující útok na samu podstatu lidského individua, jako pokus o proměnu lidí v trpný objekt velikašských představ a aspirací.

Přátelé, proti těmto skutečnostem stojíme všichni bezradně, s prázdnými rukama. Každý má nadto dost svých vlastních starostí a hlasy, volající z Rumunska o pomoc, jsou často těmito starostmi přehlušeny. Přesto bychom se měli situací rumunských

přátel vážně zabývat a společně hledat možnost, jak jim pomoci. Razantní a široce vedená kampaň proti tomuto záměru by mohla projekt aspoň pozastavit. Snad jde v tom je naděje, že bude zbráněno nejhoršímu. Pokusme se tedy něco podniknout, volat na poplach, informovat svět, podpořit lidi, kteří kdysi v Luminsku umírali a bezvýhodně trpí. Pomecháme-li je lhostejně jejich osudu, bude to morální prohra obhájců lidských práv a výmětek celému helsinskému hnutí. Ohrožení jedněch je ohrožením všech a je možné mu čelit jen vzájemnou a společnou obranou.

Tomáš Hradělek

Dana Němcová

Saša Vondra

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

Na vědomí: Romania Libera (Budapest), Amnesty International, FIDH, IHF

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který je čl. ligou pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.860.

Sdělení č.889 (Slávek Popelka pravomocně odsouzen)

Dne 17.1.1989 projednal senát krajského soudu v Brně odvolání Slávka Popelky, který byl 22.12.1988 odsouzen městským soudem v Brně k trestu odnětí svobody v trvání osmi týdnů do I.NVS za přečin proti veřejnému pořádku [§6 a] zákona o přečinech]. Měl se ho dopustit tím, že koncem listopadu rozšiřoval v Brně a Praze letáky, vyzývající k pouličním manifestacím.

Obhájce obžalovaného JUDr.Jiří Machourek zdůraznil, že Mezinárodní pakt o občanských a politických právech je pramenem platného práva, a proto neexistuje žádný právní základ k Popelkovu trestu. Vzhledem k tomu, že neexistuje také žádná zákonná oznamovací povinnost k pořádání manifestací a že navíc soud I.stupně neprokázal, že by Popelkou zamýšlené manifestace měly vést k narušení veřejného pořádku, navrhl obhájce zprostit S.Popelku viny a ihned jej propustit z vazby. Senát po krátké poradě odvolání Slávka Popelky zamítl. V ústním odůvodnění svého rozhodnutí se nevyrovnal se zásadními otázkami Popelkova případu a odkázal na rozsudek I.stupně.

Přátelé obžalovaného byli do soudní síně vpuštěni a přítomní policisté proti nim nijak nezasahovali. Slávkovi Popelkovi skončí trest 24.1.1989. (Viz sdělení č.779, 794, 795, 799, 817, 822, 853, 862 a 868.)
Praha 23.1.1989

Sdělení č.890 (Vladimír Šechovcov stíhán za manifestaci 21.srpna 1988)

Dne 19.1.1989 zahájil předseda senátu obvodního soudu pro Prahu I JUDr.Jan Bělohradský hlavní líčení v tr.věci proti studentu III.ročníku matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy Vladimíru Šechovcovovi, nar.19.6.1967, bytem Lovčického 770, Praha 9. Obvodní prokurátor pro Prahu I jej žaluje z přípravy tr.činu pobuřování podle §7(1) a §100(1)a,c tr.zákona. Tohoto trestného jednání se měl Vlad. Šechovcov dopustit tím, že zhotovil fixem 15 kusů plakátů formátu A3, obsahujících různá hesla politického charakteru, a že se s plakáty v tašce dostavil 21.srpna 1988 na Václavské náměstí. Během zákroku proti manifestujícím občanům policie V.Šechovcova zadržela a při osobní prohlídce u něj plakáty našla. V.Šechovcov se hájí tím, že původně měl v úmyslu plakáty rozdat dalším účastníkům manifestace. Od svého záměru však upustil, protože zjistil, že by vzhledem k charakteru diskuse nebyly plakáty vhodné. Dokladem toho je, že z manifestace odcházel s plakáty v tašce; byl zadržen teprve na odchodu, po skončení manifestace. V.Šechovcov se tím dovolává zákonného ustanovení podle §7(3) tr.z., podle něhož trestnost přípravy k tr.činu zaniká, upustí-li pachatel dobrovolně od dalšího jednání směřujícího ke spáchání trestného činu.

Trestní stíhání V.Šechovcova bylo zahájeno již 23.8.1988, a to pro tr. čin ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele podle §156a tr.zákona; tento tr. čin by byl amnestií z 27.10.1988 amnestován. Devět dní před amnestií, 18.10., však obvinění bylo rozšířeno o přípravu k pobuřování, což vzhledem k trestní sazbě - trest odnětí svobody do tří let - pod amnestií nespadá. Změna právní kvalifikace před amnestií nebo i po ní, jejímž výsledkem je trestní postih obviněného, který

by byl jinak amnestován, se jeví jako účelový akt, jímž se obchází rozhodnutí prezidenta republiky. O případech takových změn jsme již referovali. V tomto případě je možno se tázat, proč potřeboval vyšetřovatel prokuratury pro Prahu 1 JUDr. Jaroslav Čížek téměř tři měsíce k tomu, aby o rozšíření trestního stíhání rozhodl, když od počátku vyšetřování měl k dispozici všechny podstatné důkazy včetně zabavených plakátů.

Základní organizace SSM nabídla spondu za V. Šechovcova společenskou záruku.

Hlavní líčení bylo pro nepřítomnost svědka A. Brücknera, příslušníka SNE, odročeno, a to na 12. hodinu dne 26. ledna 1989 do místnosti č. 101 obvodního soudu pro Prahu 1, Ovocný trh 14.
V Praze 24.1.1989

Sdělení č. 891 (Ing. Milan Hájek ve vazbě)

Ing. Milan Hájek, CSc. nar. 23.1.1947, výzkumný pracovník v oboru chemie, bytem Lukešova 61, Praha 4, otec dvou dětí (11 a 12 let), byl při demonstraci na Václavském náměstí dne 19.1. zadržen a vzat prokurátorem do vazby. Dosud nevíme, z jakého tr.činu je obviněn. Je vězněn ve věznici v Praze-Ruzyni. Jeho obhajobu převzal JUDr. Otakar Motejl.

Milan Hájek je synem Miloše Hájka, mluvčího Charty 77 v r. 1988. V záležitostech, které se Milana Hájka týkají, je třeba se po dobu jeho věznění obracet na Miloše Hájka, Náprstkova 10, 110 00 Praha 1. O případu budeme informovat, jakmile obdržíme podrobnější informace.
V Praze 24.1.1989

Sdělení č. 892 (František Stárek okraden)

Dne 21.1.1989 pořizoval ve Všetatech a okolí přítel Františka Stárka filmové záběry videokamerou. Záběry dokumentovaly policejní obsazení Všetat, jímž mělo být zabráněno čs. občanům navštívit hřbitov, kde je uložena urna s popelem Jana Palacha. Tento přítel odevídal videokameru s filmem Františku Stárkovi. Ten ji zanechal v tašce ve svém osobním automobilu, který zaparkoval ve dvoře zastavky u sv. Tomáše, kde pracuje jako topič. Ve dvoře parkovalo kromě skromného Stárkova vozu i několik drahých limuzín. Přesto se však neznámý pachatel vloupal právě do vozu Františka Stárka, jako by věděl, že stará taška obsahuje videokameru za 50 000,- Kčs. František Stárek je signatářem Charty 77 a redaktorem časopisu Vokno, který vydává rovněž Videomagazín Vokna. Okradený ztrátu oznámil Veřejné bezpečnosti; není však naděje, že pachatel bude vypátrán. Krádeže jsou František Stárek a Vokno ochuzeni o kameru, nezávislé prostředí o cenný dokument a našich současných dějin.
V Praze 24.1.1989

Sdělení č. 893 (H. Marvanová seznámena s výsledky vyšetřování; T. Dvořák ve vězeňské nemocnici)

Dne 20.1.1989 se mělo konat seznámení s výsledky vyšetřování v tr. věci proti JUDr. Haně Marvanové a Tomáši Dvořákovi (viz naše sdělení č. 788, 793, 797, 807, 828, 837 a 838). Tomáš Dvořák je už od 18.1.1989 ve vězeňské nemocnici v Praze na Pankráci. Podle dosud nepřesných zpráv trpí onemocněním jednak žaludku, jednak středního ucha. Jeho zdravotní stav je zřejmě natolik vážný, že nebyl schopen zúčastnit se seznámení s výsledky vyšetřování.

Ze spisového materiálu předloženého Haně Marvanové vyplývá, že stíhání proti ní se soustřeďuje především na setkání NMS ve Lbíně u Litoměřic dne 22.10.1988 (viz naše sdělení č. 827), které bylo před zahájením překaženo policejním zásahem. Setkání se interpretuje jako schůzka, na níž se mělo jednat o zakázané manifestaci z 28. října. V této souvislosti např. vypověděli dva svědci, že H. Marvanová jim v autobuse rozdávala zákon o SNB, což je jistě jednání vysoce společensky nebezpečné. Ve spise je i vyjádření ministerstva národní obrany k "odpíračské aktivitě" NMS. Uvádí se v něm, že v poslední době se počet odpíračů vojenské služby relativně zvyšuje, ale že nelze prokázat souvislost mezi tímto jevem a akcí NMS. Hana Marvanová je rovněž obviněna a účasti na manifestaci 21. srpna. Při seznámení s výsledky vyšetřování jí byl promítnut filmový záznam, který však nezachycuje tu etapu manifestace, kdy byla přítomnými spontánně a bod po bodu formulována rezoluce, která zde byla přijata. Ze spisu plyne, že Hana Marvanová je podezřívána, že na manifestaci přišla už s hotovým návrhem textu této rezoluce.

Připomínáme, že rezoluce (viz např. Infoch 77/16/88), nazvaná Prohlášení ze dne 21. srpna 1988, požaduje základní lidská práva, odchod sovětských voják, pravdivé přehodnocení r.1988 a tzv. normalizace atd. Spisový materiál je zaměřen proti osobě Hany Marvanové a poslechává někdy až násilně stranou činnost NMS jako celku, i když pouze za ni je Hana Marvanová stíhána.

Obviněná a její obhájce, JUDr. Otakar Motejl, požádali o propuštění z vazby. Podle č. zákona může prokurátor, vyřadují-li to procesní úkony, vazbu prodlužovat vždy znovu, aniž by byla stanovena horní hranice její délky. Jsou známy i případy pětileté vazby.

V Praze 24.1.1989

Sdělení č. 894 (Postihy údajných organizátorů manifestací)

V uplynulém týdnu bylo krátkodobě zadrženo přes tisíc účastníků demonstračních vystoupení, původně motivovaných vzpomínkovým aktem k 20. výročí sebeoběti Jana Palacha. Proti několika stům zadržovaných bylo zahájeno řízení pro přečin nebo přešestupky proti veřejnému pořádku, několik desítek je jich trestně stíháno, na mnohá byla uvelena vazba. O vývoji událostí budeme průběžně referovat.

Nicméně existuje skupina zadržovaných, jejichž postavení je specifické, neboť byli v oficiálních sdělovacích prostředcích označeni za iniciátory a organizátory těchto akcí a byla sdělena jejich plná jména a adresy. Složení této skupiny se mění podle momentálních potřeb státní moci, poslední stav je následující:

Pro trestný čin výtržnictví [§202/1 tr.z.], kterého se měli 16. ledna dopustit položením květin nebo pouhou přítomností na Václavském náměstí, je pravděpodobně stíháno 16 osob: Jiří Fiala, Václav Havel, Dana Němcová, David Němec, Stanislav Penco, Jana Petrová, Petr Placák, Jana Sternová, Jitka Vavříková, Ota Veverka a Sasa Vondra, kteří jsou ve vazbě, dále pak Božislav Holeček, Lubomír Jaroš, Marek Ptáček, Jiří Svoboda a Josef Žáčák, kteří byli dne 22. ledna propuštěni z vazby a jsou nadále stíháni na svobodě. Mezi obviněnými jsou čelní aktivisté nezávislých iniciativ včetně dvou ze tří mluvčích Charty 77 Dany Němcové a Saši Vondry. Řízení se vede se značným spěchem, již dnes - tj. 24. ledna - proběhlo seznámení s výsledky vyšetřování nejmeně u 8 obviněných: D. Němcové, D. Němce, S. Pence, J. Petrové, P. Placáka, J. Sternové, O. Veverky a S. Vondry. U V. Havla má seznámení proběhnout 27.1.1989.

Trestní stíhání těchto 16 aktivistů zapadá do celkové linie tvrdých perzekucí proti jakémukoli projevu občanské nespokojenosti. Je však o to otřesnější, že jmenování mají být potrestáni čisté pro výstrahu, jako údajní organizátoři a iniciátoři manifestací. Byli totiž zadrženi při individuálním kladení květin k soše sv. Václava, tedy podstatně dříve, než bezpečnostní síly vyprovokovaly a vytvořily situaci, kterou by bylo možno označit za narušení veřejného pořádku.

V Praze 24.1.1989

Sdělení č. 895 (David Kabzan týrán při výslechu)

Dne 18.1.1989 podal David Kabzan, nar. 9.10.1969, bytem Holečkova 80, Praha 5, u Vojenské obvodové prokuratury v Praze stížnost na postup příslušníků SNB. Podstatná stížnost je následující:

Dne 17.1.1989 kolem 9. hodiny byl David Kabzan předveden ze svého pracoviště v Národní galerii ve Valdštejnské jízdárně do budovy SNB v Bartolomějské ulici č. 7 v Praze. Poté ho začali předvádějí příslušníci vyslýchat. Když na první otázku, co dělal 15.1. na Václavském náměstí, odpověděl, že tam nebyl, byl vyzván, aby popsal, co ten den dělal. V dalším průběhu výslechu však příslušníci SNB zapisovali do protokolu i to, co David Kabzan neuváděl, a to, že onoho dne byl na Václavském náměstí, dostal tam několik ran obuškem a skandoval hesla, že příslušníci jsou fašisté a že nejsou Češi. Na námítky Davida Kabzana proti takové protokolaci reagovali vyslýcháající tak, že ho začali bít. Utržil asi dvacet ran obuškem přes záda, zátylek a na ruce. Když se David Kabzan zhroutil, pokračovali příslušníci SNB až do 14. hodiny v protokolaci, přičemž výlučnými autory zapisovaného textu byli oni sami. Po pohrůžce dalšího bití David Kabzan protokol podepsal.

Poté byl D. Kabzan odveden k vyšetřovateli, který ho sice řádně poučil jako svědka, nicméně vzápětí začal do protokolu přepisovat předchozí vykonstruovanou výpověď. Když se v předčítaném protokolu objevily první nepravdy, David Kabzan se ohradil, že tak to nebylo, že to z něj bylo vymáčeno. Vyšetřovatel uvedl,

že příslušníci, kteří předtím Davida Kabzana vyslýchali, protokol nepodepsali, takže nemůže zjistit, kdo to byl. Zároveň Davida Kabzana upozornil, že pokud by vypovídal jinak než v předchozí výpovědi, dopadli by se trestného činu křivé výpovědi. Po skončení svědecké výpovědi David Kabzan protokol podepsal.

Kolem 18,30 hod. byl D.Kabzan propuštěn. Ještě též večer se dostavil na pohotovost v Praze 5, kde mu MUDr.Boříšek vystavil lékařskou správu, na jejíž základě mu obvodní lékař druhý den vystavil pracovní neschopnost a poslal na chirurgii a na rentgen.

Svědectví Davida Kabzana zaznamenal prokurátor Vojenské obvodové prokuratury Praha near.dr.I.Palan. David Kabzan je dnes, tedy po týdnu stále v pracovní neschopnosti.

Jednání příslušníků SNB, kteří použili fyzického násilí, je otřesné. Ještě vyšší stupeň společenské nebezpečnosti vykazuje však jednání vyšetřovatele SNB. Z celého jeho postupu je totiž patrné, že byl s chováním předvádějících a vyslychajících příslušníků SNB plně srozuměn. Z člověka, kterého zmlátili, se zprvu pokusil vytáhnout potřebnou výpověď. Když se setkal s námitkami, kryl je a poté se uchýlil k nezákonné výhrůžce vůči jejich oběti. (Hrozba trestního stíhání pro křivou výpověď byla v daném případě planá, neboť tohoto tr.činu se se za určitých okolností může dopustit jen ten, do vypovídá nepravdu nebo skutečnosti zamlčuje jako svědek, a to před soudem, prokurátorem, vyšetřovatelem nebo vyhledavatelem a v případě přečinů před orgánem konajícím objasňování. Případnou nepravdivou výpovědi před dvěma příslušníky SNB, kteří ho navíc mlátili a kteří nebyli orgány činnými v trestním řízení, se David Kabzan tohoto tr.činu dopustit nemohl.)

Podle informace Davida Kabzana byl svědectví vyslýchán v trestní věci proti Petru Placákovi. Vyšetřovatel svou nezákonnou pohrůžkou, že David Kabzan by mohl být stíhán pro tr.čin křivé výpovědi, donutil Davida Kabzana k tomu, aby ve své svědecké výpovědi potvrdil různé vykonstruované nepravdy, týkající se Petra Placáka. Takto vynucené svědectví je přirozeně z hlediska zákona neplatné.
V Praze 25.1.1989

Sdělení č.896 (Luděk Marks stíhán pro útok na veřejného činitele)

Dne 21.1.1989 bylo signatáři Charty 77 Luďku Marksovi, nar.11.11.1963, samostatnému referentovi, bytem Na hutích 11, Praha 6, vyhlášeno usnesení o zahájení trestního stíhání vyšetřovatelem okresní prokuratury v Mladé Boleslavi Zdeňkem Rohasem pro pokus tr.činu útoku na veřejného činitele podle §8/1 k §155/1a tr.z. Tohoto tr.činu se měl L.Marks dopustit tím, že dne 21.1.1989 kolem 17,30 hod. ve Všetatech, okr.Mělník, při předvádění hlídkou VB ve složení por.Zahorajko a stržm.Tesař se ohnal rukou po por.Zahorajkovi v úmyslu udeřit, přičemž k úderu nedošlo vzhledem k tomu, že por.Zahorajko včas uhnul."

Podle L.Markse však ani k pokusu tohoto tr.činu nedošlo. Byli to naopak příslušníci SNB, kteří hrubě překročili svou pravomoc a porušili zákon. 21.1. byl totiž L.Marks po procházce z Mělníka do Všetat v zatáčka před železničním přejezdem ve Všetatech i s přítelkyní Petrou Hejdánkovou legitimován příslušníky SNB, z nichž někteří byli v civilu, jedním z nich udeřen pěstí do břicha a za pohrůžek dalším násilím odveden k vozu VB. Zde byl L.Marks jedním z příslušníků SNB v civilu pěstí v rukavici udeřen do levého oka tak prudce, že upadl na zem. Další příslušník SNB ho pak bil obuškem přes záda. Po krátkém pobytu na okraji SNB byl L.Marks převezen na okresní prokuraturu, kde proti němu bylo vzneseno zinscenované obvinění. Na vlastní žádost byl poté L.Marks zavezen k lékařskému vyšetření, zpráva byla předána vyšetřovateli. Nato byl L.Marks kolem 23,30 hod. propuštěn.

Je alarmující, že se stále množí případy, kdy příslušníci SNB překročí svou pravomoc v takové míře, že se tím dopustí trestné činnosti, kterou zakrývají tím, že svou oběť křivě obviní ze smyšleného útoku na ně. Neméně zážející je postup vyšetřovatele prokuratury, který L.Markse pohotově obvinil z pokusu tr.činu útoku na veřejného činitele, namísto aby případ postoupil vojenskému obvodovému prokurátorovi k šetření postupu údajně napadených příslušníků, kteří se dopustili dokonaného trestného činu.

V Praze 29.1.1989

Účinná bojová akce proti manifestacím 19.-21.1.1989)

Od 19. do 21. ledna 1989 probíhaly v Praze na Václavském náměstí a v jeho okolí různé nepokojné aprotiimní manifestace občanů, které potlačovala Veřejná a Státní bezpečnost, pohotovostní pluk ministerstva vnitra a lidové milice. Represivní sily jednaly s různou dávkou brutality, nebezohledněji a nejkřutěji se chovaly v úterek 19.ledna. Surové a nezákonné zacházení s neozbrojenými a nebránivšími občany se však dokonce neomezilo jen na prostor náměstí a na značnou část vnitřního města, nýbrž pokračovalo i po předvedení zadržených do úřadoven SNB. Orgány nepříkřavě postupovala Bezpečnost vůči občanům, kteří se 21.1. vydali na Václavské náměstí a Jana Zelazka do Větešat.

26.1.1989 vládní mluvčí M.Pavel uvedl, že při událostech na Václavském náměstí bylo zadrženo 519 osob, z nichž 79 je trestně stíháno pro tr.čin výtržnictví podle (202 tr.z.), proti 96 se vede řízení pro přečin a proti 130 pro přestupek. Podle jeho tvrzení je v lékařské péči 16 osob, z nichž čtyři jsou zraněni vážně. Kolik nezraněných lidí ozbrojení strážci pořádku zbili, mluvčí vlády neuvedl. Nemůžeme to uvést ani my, protože údaje, které máme k dispozici, jsou jen útržkovité a i když se nám kdy podaří získat úplný a přesný obraz brutalit, kterých se policie a další ozbrojené složky dopustily v týdnu 15.-21.ledna 1989, zveřejňujeme tedy alespoň informace, které máme zatím k dispozici - pokud je neobsahují naše dosavadní sdělení.

John Bock, bytem Březinova 7, Praha 8, podal tr.oznámení na příslušníka VB, který ho 16.1.1989 v jednu hodinu ráno ve vyšetřovně MO VB v Bartolomějské ulici hrubým způsobem urážel, škrtil, lámal mu páteř přes opěradlo židle a vyhrožoval mu zabitím. John Bock byl již 15.1. ve 14,30 hod. na Václavském náměstí zbit obuškou a napaden služebními psy. Po předvedení do Bartolomějské ulice čekal na výslech téměř deset hodin.

Ivo Müller, bytem Čimická 223/104, Praha 8-Bohnice, v oznámení tr.činu uvádí, že byl 15.1.1989 v Praze na náměstí Republiky napaden příslušníky SNB, kteří mu způsobili zranění v oblasti ramen a zad v rozsahu, který si vyžádal pracovní neschopost. Poté byl spolu s dalšími zadrženými autobusem vyvezen na Příbramsko, kde policisté postupně vysazovali jednotlivé zadržené, aniž jim vrátili občanské průkazy. Víme, že podobných autobusů vyjelo z Prahy různými směry víc a v některých případech pokračovalo bití i v autobusu.

Jedenadvacetiletá Soňa Louženská, bytem Kostnické náměstí 8, Praha 3, poslala inspekci Krajské správy SNB v Praze zprávu o událostech, jichž byla svědkem 19.ledna v noci. Ve zprávě popisuje, že byla kolem 19.hodiny vytlačena z Václavského náměstí do Vodičkovy ulice. Při tomto zákroku příslušníci bili obuškou každého, do se jim přimklí do cesty, vytahovali lidi násilím z tramvaje a dokonce ztloukli staršího člověka, který pokojně šel na tramvaj. S.Louženská byla s několika dalšími vytažena ze zhluku lidí a všichni byli v poutech policejním autobusem převezeni do Bartolomějské ulice a nahnáni do suterénní místnosti. Tam a později v jiných prostorách policejní budovy policisté na zadržené neustále křičeli, uráželi je a přemáhali je kopali a bili. Pak se zadržení museli postavit čelem ke zdi se zdviženými rukama a rozkročenými nohama, nesměli se ohlídnout ani pohnout, jinak je hned bili. Zvláště surově zacházeli s mladými muži od 14. do 20 let. Nakonec se Soňa Louženská ocitla v místnosti, kde bylo ve třech řadách za sebou asi dvacet židlí, kde musela čekat hodiny nebyzně za neustálého vyhrožování. Během této doby tam byli postupně přiváděni zadrženi muži, kteří předtím stáli na chodbě. Byli pouze ve spodním prádle, šatstvo si nesli v náručí. Soňa Louženská se domáhala předvedení k. r. úředníků, příslušníci se jí však vysmáli a vykřikovali: "Dneska tady není nikdo úředníkem!" Po výslechu a fotografování byla propuštěna.

Šestnáctiletý David Vítsek, bytem Březinova 7, Praha 8, byl 19.1.1989 v Bartolomějské ulici nucen spolu s dalšími zadrženými běžet od auta až do druhého patra budovy kordonem policistů, kteří je bili. Na chodbě musel stát svlečený do naha opřený rukama o stěnu.

Miroslav Jírec z Karlových Varů viděl 19.1. na MO VB ve Školácké ulici v Praze 1 třicet zadržených, kteří byli dlouhé hodiny ponižováni a bity; někteří museli stát od 18 hodin do 3,30 hodin druhého dne čelem ke zdi. M.Jírec byl svědkem toho, jak se jeden ze zadržených, Václav Ernest, domáhal propuštění; tvrdil, že v jeho případě jde o omyl, že byl zadržen cestou z práce a že na Václavském náměstí bydlí.

Policisté ho odvedli do prvního patra, odkud byl poté slyšet křik. Zpět se vrátil s utřízeným rukávem, plival krev, hystericky se smál a chvílemi plakal. Jelikož nedokázal stát na místě, připoutali ho policisté k okenním mřížím. Jiný zadržovaný po výsledku omdlel a po nějaké době byl odvezen sanitkou. Miroslav Jírec sám, který má nemocné nohy a páteř, byl nucen přes tři hodiny stát u zdi, přestože na své zdravotní obtíže upozorňoval.

Máme četná svědectví o postupu represivních sil 19.1. odpoledne na Václavském náměstí. Bezpečnost a pohotovostní jednotky úplně uzavřely horní část Václavského náměstí, kde bylo shromážděno velké množství lidí. Všechny ústupové cesty byly uzavřeny, takže když padla výzva k rozchodu, nemohl jí nikdo uposlechnout. Nato začali policisté surově bít bezbranné lidi, kteří neměli žádnou možnost úniku. Tvzení o tom, že by zákrok policie měl zjednat pořádek a uvolnit náměstí, je tedy zjevně vylhané.

Leoš a Michaela Mayerovi z Liberce jeli 21.ledna do Všetat, aby uctili památku Jana Palacha. Když vystoupili z vlaku, byli napadeni několika muži v civilu, kteří s nimi smýkali, kroutili M.Mayerově ruce, L.Mayera srazili na zem a bili ho pěstmi. Obsah tašek jim vysypali do bláta. Poté je odvezli do budovy JZD, kde Bezpečnost prováděla výslechy. Tam manžele Mayerovy nezákonně filmovali, M.Mayerovou přitom drželi za vlasy a natáčeli jí obličej směrem k objektivu. Nakonec manžele Mayerovy naložili spolu s dvanácti dalšími zadržovanými do autobusu. V několikakilometrových odstupech zadržené vysazovali. Během jízdy policisté zadržené uráželi a chovali se k nim násilnický. Manžele Mayerovi byli vysazeni v polích, asi 25 km od Kolína.

Petr Holeček, nar.26.3.1962, bytem Nad olšinami 29, Praha 10, jel dne 21.1.1989 do Všetat z nádraží Praha-Vysočany. Na nádraží bylo mnoho příslušníků SNB, kteří legitimovali četné cestující, některé odváděli. Ve Všetatech stál po celé délce vlakové soupravy kordon policistů, všichni cestující byli fotografováni a filmováni. Před východem z nádraží stály tři autobusy a několik policejních vozů. Občané byli na nádraží zadržováni a policisté jim prováděli osobní prohlídky. Poté je autobusy odvezli do budovy místního JZD k výslechu. Petra Holečka policisté na nádražním záchodku surově zbili, přičemž mu přerazili nos a způsobili mu zranění, která si vyžádala hospitalizaci na chirurgii v Praze v Londýnské ulici. Po výsleších byli všichni zadrženi opět naloženi do autobusů a rozvezeni daleko od Všetat. Z autobusů bylo vidět, že kolem celých Všetat jsou zátarasy, po polích jezdí terénní vozidla a všechny přístupové cesty jsou zablokovány policií.

V souvislosti s potlačováním pražských spontánních demonstrací Bezpečnost předvedla z domova nebo ze zaměstnání a na 48 hodin tyto občany, politického vězně z 50.let Františka Melichara z Prahy, signatáře Charty 77 Martina Palouše z Prahy a Martina Věcheta z Trutnova. V Brně zadržela Bezpečnost signatáře Charty 77 Petra Pospíchalá a odvezla ho do Znojma, kde strávil 48 hodin v CPZ. Při výslechu vyšetřovatel P.Pospíchalovi vyhrožoval zastřelením. Signatáře Charty 77 Jiřího Štencle z Litvle policisté odvezli do CPZ do Bruntálu. Během zadržení byl 18letý J.Štencel zbit do bezvědomí. Signatář Charty 77 Jaroslav Šabata z Brna strávil 48 hodin v CPZ v Hodoníně. Mluvčího Charty 77 Tomáše Hradílka z Lipníku nad Bečvou převezli do CPZ v Přerově. Na 48 hodin byl zadržen též Rudolf Bereza z Ostravy. Předpokládáme, že občanů, kteří byli zadrženi, aniž by se jakékoliv manifestace zúčastnili, bylo více.

V Praze 29.1.1989

Sdělení č.898 (Lucie Váchová stíhána pro pobuřování)

Usnesením vyšetřovatele StB Praha ze dne 24.1.1989 bylo zahájeno trestní stíhání proti Lucii Váchové, nar.2.8.1967, zdravotní sestře, bytem Valji Borcové 10, Praha 6, pro tr.čin pobuřování podle §100/1 a,c tr.zákona. Trestného činu se L.Váchová měla dopustit tím, že "zejména v měsíci srpnu 1988 v bytě v Praze 6, Bělohorská 10 vyráběla nebo se podílela na výrobě a později na území hl.m.Prahy rozšiřovala letáky s pobuřujícím obsahem označené jako Výzva československým občanům a podpisem České děti, jejichž obsah byl namířen proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky a proti spojeneckým a přátelským vztahům k Sovětskému svazu".

Jak jsme již informovali (viz sdělení č.788 a 797), bylo dne 17.8.1988 zahájeno trestní stíhání ve věci pro §100/1 a,c tr.z. v souvislosti s výskytem letáků "Výzva občanům" na území hl.m.Prahy a téhož dne byla provedena domovní prohlídka v uvedeném bytě, v němž se občas zdržovala Lucie Váchová.

Zahájení trestního stíhání proti Lucii Váchové je odůvodněno výlučně výsledky

těto domovní prohlídky, k něž došlo téměř před půl rokem. Z odůvodnění nenesení je patrné, že se ani za tuto dlouhou dobu nepodařilo získat žádné další důkazy. Za této situace není tr. stíhání proti konkrétní osobě, tj. Lucii Váchové, dostatečně odůvodněno ve smyslu tr. řádu a nemělo tudíž být ani zahájováno. Výsledky domovní prohlídky totiž smy o počtu dostatečně neodůvodňují závěr, že letičky mohla a rozbitelská L. Váchová, vyvolávají nanejvýš mlhavé podezření v tomto směru. Lze očekávat, že tr. stíhání proti L. Váchové bude zastaveno po jejím výsledku a po výsledech svědků, které mají proběhnout počátkem příštího května, pokud nebude zastaveno již v důsledku její stíhanosti.

V Praze 24.1.1989

Sdělení č. 879 (Barbora Rosendorfová zproštěna viny)

Dne 26. ledna 1989 se před samosoudkyní obvodního soudu pro Prahu 1 Editou Beranovou konalo hlavní líčení proti herečce Barboře Rosendorfově, nar. 18.12.1959, bytem Novákových 41, Praha 8. Obvodní prokurátor pro Prahu 1 JUDr. Milan Trkal ji žaloval pro trestné činy zněžování výkonu pravomocí veřejného činitele podle §156a tr. z. a útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle §154i2 tr. z., jichž se měla dopustit tím, že 28. října 1988 na Václavském náměstí "neuposlechna výzvy příslušníků VB k opuštění prostoru" a "spílala hrubými vulgárními výrazy příslušníkům pořádkových jednotek SNB".

B. Rosendorfová tato obvinění rozhodně popřela. Byli slyšeni čtyři svědci, příslušníci SNB kpt. dr. Jiří Šára, Václav Pecháč a Jaromír Vichar, dále pak příslušníci PS VZ Vladimíra Marhoullová, která byla údajně na náměstí přítomná náhodně. Jejich výpovědi si naprosto protirečily. Samosoudkyně s odvoláním na tyto rozporů vynesla rozsudek, jímž obviněnou zprostila viny. Rozsudek zatím není pravomocný, prokurátorka si ponechala právo k možnému odvolání.

Samozřejmě vítáme osvětlující rozsudek v tomto tak zbytečném procesu. K rozporuplným výpovědím příslušníků SNB, na jejichž základě byla B. Rosendorfová postavena před soud, však poznamenáváme, že dokud nebude plně respektována rovnost občanů před zákonem a dokud si budou příslušníci SNB jisti svou beztrestností, dotud bude spravedlnost v naší zemi trvale ohrožena.

V Praze 29.1.1989

Sdělení č. 900 (Jiří Fajmon odsouzen)

V hlavním líčení, konaném dne 27.1.1989 před samosoudcem obvodního soudu Bratislava 1 JUDr. Jánem Jamrichem, byl souzen Jiří Fajmon (viz sdělení č. 782, 856 a 888) pro přečin proti veřejnému pořádku podle §6 a) zákona o přečinech, kterého se měl dopustit účastí na katolické manifestaci v Bratislavě 25.3.1988.

Návrh na potrestání podal prokurátor Robert Mňaj, prokurátor zastupoval JUDr. Sabín. Svědek Štefan Katona, příslušník SNB, vypověděl, že viděl J. Fajmona stát na Hviezdoslavově náměstí. Samosoudce nechal v úvahu výpověď J. Fajmona, že se na Hviezdoslavovo náměstí vůbec nedostal a že byl náhodně zadržen hodinu po ukončení manifestace a kilometr od místa jejího konání; zamítl také jeho návrh, aby byli svědci vyslechnuti ti příslušníci SNB, kteří ho skutečně zadrželi a aby byla soudu předložena průběžně pořizovaná dokumentace. JUDr. Ján Jamrich naopak bez dalšího rozhodl, že J. Fajmon je vinen přečinem a odsoudil ho, zcela shodně s předchozím trestním příkazem, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dva měsíce, který má vykonat ve II. NVS. Rozsudek není pravomocný. J. Fajmon se okamžitě odvolal.

K hlavnímu líčení se dostavilo asi 20 přátel obžalovaného, které hojná policejní asistence fotografovala a jinak obtěžovala. Do soudní síně byl přístup jen na vstupenky, které byly vydány asi pro 7 osob.

Velkorysost, s jakou bratislavský soud ignoruje nejen platné zákony, ale i ta nejzákladnější skutková fakta, je opravdu bohorovná. Dost ostře kontrastuje i s postupem pražských soudů vůči účastníkům různých manifestací poslední doby, který sice respektuje základní politickou linii, nicméně se snaží o jistou objektivitu a dodržování práva. Můžeme doufat, že rozhodnutí JUDr. Jána Jamricha bude odvolacím soudem revidováno v zájmu spravedlnosti.

V Praze 29.1.1989

Sdělení č. 901 (Milan Hájek potrestán peněžitým trestem)

Ing. Milan Hájek, CSc., který byl 19.1.1989 zadržen, byl samosoudcem obvodního soudu pro Prahu 1 potrestán peněžitým trestem ve výši 2 500 Kčs. Samosoudce mu

oručil, po šesti dnech věrnění bez uvalení vazby, trestní příkaz, jímž byl shledán vinným přečinem proti veřejnému pořádku podle §6 a) zákona o přečinech. Měl se ho dopustit účastí na manifestaci na Václavském náměstí. Trestní příkaz není pravomocný, obviněný má možnost podat proti němu odpor.

V Praze 29.1.1989

Sdělení č.902 (Josef Drobný podezřelý z přečinu)

Josef Drobný, nar.20.7.1946, bytem Vítkovského úsora 29, Praha 2, horník u s.p.Metrostav Praha, byl dne 16.1. v 17,50 hod. zadržen na Václavském náměstí, když šel s manželkou do kina. Při zadržení byl surově zbit příslušníky SNB, jeho týrání pokračovalo ve večerních a nočních hodinách na oddělení VB ve Školské ulici, kde mu bylo vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle §6 a) zákona o přečinech. Ve 3,30 hodin byl propuštěn. Josef Drobný nese jako člen KSČ a jako občan, který se na Václavské náměstí dostal náhodou, postup příslušníků SNB zvláště těžce.

V Praze 29.1.1989

Sdělení č.903 (Stanislav Devátý podezřelý z přečinu)

Stanislav Devátý, signatář Charty 77, byl dne 25.1.1989 na 48 hodin zajištěn podle zákona o SNB, ačkoliv se nacházel v bytě a ničím neohrožoval veřejný pořádek. Po uplynutí 48 hodin mu bylo vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle §6 a) zákona o přečinech, jehož se měl dopustit "tím, že se 18.1. zúčastnil na Václavském náměstí akce narušující veřejný pořádek a v závěru jako jeden z představitelů Charty 77 vyzýval k obdobnému shromáždění v obci Všetaty na 25.1., kde se rovněž zúčastnil." Stanislav Devátý je jediný, komu se podařilo v noci proplížit se policejním obklíčením až k plotu všetatského hřbitova a vhodit přibližně k místu, kde je urna s popelem Jana Palacha, kytici a černou korunu. Stáhání je zřejmou pomstou za tento občanský statečný čin.

V Praze 29.1.1989

Sdělení č.904 (Věc Jiřího Štenclova postoupena národnímu výboru)

Vyšetřovatel StB mjr.Edvard Petřík rozhodl dne 20.ledna 1989 usnesením, že věc proti obviněnému mladistvému Jiřímu Štenclovi postupuje k projednání národnímu výboru, neboť výsledky vyšetřování ukazují, že nejde o tr.čin ani o přečin, ale o přešůpek podle §6 zákona o přešůpech.

Jak jsme již uvedli, signatář Charty 77 a člen NMS Jiří Štenci byl obviněn z přípravy k tr.činu hanobení národa, rasy a přesvědčení [§198 b)tr.z.], že převzal cyklostylové blány Informací o Chartě 77 s textem petice 271 občana o odpovědnosti státních orgánů za smrt Pavla Wonky ve vězení. S tímto obviněním byl Jiří Štenci dokonce od 14.10. do 26.10.1988 ve vazbě, z níž byl propuštěn na základě rozhodnutí soudu, který vyhověl jeho stížnosti proti usnesení prokurátora o vzetí do vazby. V den vyhlášení amnestie vyšetřovatel mjr.Petřík dokonce jeho jednání překvalifikoval na přípravu tr.činu pobuřování podle §100/1a,3a tr.z., takže Jiřímu Štenclovi hrozil - jako mladistvému - trest od 6 měsíců do 2,5 let odnětí svobody. Později byla jeho věc vyloučena ze společného řízení proti Petru Cibulkovi a Dušanu Škálovi.

Nyní uvádí vyšetřovatel, že se nepodařilo prokázat, že osoba, která Jiřímu Štenclovi blány předala, byl Petr Cibulka. Stupeň nebezpečnosti jednání Jiřího Štenclova je malý, uvádí dále vyšetřovatel, neboť šlo o stádium přípravy a navíc u mladistvého Štenclova nelze předpokládat vyhraněný nepřátelský postoj k socialistickému zřízení (viz sdělení č.825, 835, 842, 846 a 852).

Sdělení č.905 (Stanislav Ritter na svobodě)

Stanislav Ritter, člen NMS, který se vydal dne 21.1.1989 vlakem z Českých Budějovic do Prahy máje přes oděv prostěradlo, na němž měl napsána hezka požadující pravdivou informovanost o nezávislých skupinách a dialog s nimi, se v Praze dostal až na Karlův most, kde byl po půlhodině zadržen orgány SNB. Po 48 hodinách v CPZ byl propuštěn, aniž byl obviněn z tr.činu či přečinu (viz naše sdělení č.885).

V Praze 29.1.1989

Sdělení č.906 (Petr Chmelař zproštěn viny)

Obvodní soud v Praze 1, jehož senátu předsedala JUDr. Marie Marková, zprostil obžaloby z tr.čin útoku na veřejného činitele podle §155/1a tr.z. a propagace šá主义的 podle §261 tr.z., jichž se měl dopustit při manifestaci na Václavském náměstí dne 28.10.1988. Zprošťující výrok založil soud na rozporuplnosti svědeckých výpovědí, sám Petr Chmelař svou vinu rozhodně popřel. Rozsudek není pravomocný, neboť prokurátorka si ponechala lhůtu k případnému odvolání. Připomínáme, že po ve vazbě, z níž byl propuštěn až na základě usnesení obvodního soudu pro Prahu 1, který vyhověl jeho stížnosti proti usnesení prokurátora o vzetí do vazby (viz sdělení č.843, 850 a 873).

V Praze 29.1.1989

Sdělení č.907 (Vladimír Šechovcov zproštěn viny)

Obvodní soud pro Prahu 1, jehož senátu předsedal JUDr. Jan Bělohradský, zprostil obžaloby z přípravy k tr.činu pobuřování podle §7/1 k §100/1a, c tr.zákona, již se měl dopustit tím, že zhotovil 15 ks plakátů s politickými hesly a vzal je s sebou na manifestaci na Václavském náměstí dne 21.8.1988. Zprošťující výrok založil soud na skutečnosti, že V.Šechovcov dobrovolně upustil od spáchání tr.činu a tím trestnost jeho jednání podle zákona zanikla. Rozsudek však není pravomocný, protože prokurátor podal odvolání.

Praha 29.1.1989

Sdělení č.908 (Zadržení Václava Malého a domovní prohlídka u něj)

V neděli dne 22.1.1989 byl bez předchozího předvolání katolický kněz Václav Malý předveden před vyšetřovatele OS SNB pro Prahu 1 kpt. Špirka k údajné svědecké výpovědi v trestní věci Václava Havla a Dany Němcové. Když V.Malý využil svého práva odmítnout výpověď, nařídil mjr.StB Žák, který výsledku asistoval, jeho zadržení na 48 hodin. Téhož dne bylo zcela zjevně účelově zahájeno trestní stíhání pro tr.čin šíření poplašné zprávy (§199 tr.z.) v souvislosti s anonymními dopisy o zamýšleném sebevraždění na Václavském náměstí, na jehož podkladě byla večer u V.Malého provedena domovní prohlídka, údajně se záměrem nalézt "materiály vztahující se k předmětnému dopisu, zejména psací potřeby a prostředky". Formálně prohlídku opět vedl vyšetřovatel VB kpt.Špirka, asistovali při ní majorka StB Karel Procházka a Nojman. Aby bylo učiněno zadoat absurdní zámince, byl V.Malému odňat psací stroj, všechny jeho propisovací tužky a několik prázdných obálek s nalepenými známky. Dále byly odňaty různé rukopisné poznámky, strojopisy a publikace náboženského charakteru, magnetofonová páska a kazety, videokazety a jako vrchol všeho plastika Panny Marie.

Po čtyřiceti osmi hodinách byl V.Malý propuštěn. O této perzekuci, relativně nevýznamné, v současné atmosféře teroru a brutálního potlačování každého nezávislého projevu, referujeme takto podrobně zvláště proto, že vrhá nové světlo na problém, zda zmíněné anonymní dopisy byly autentickým zoufalým výkřikem či záměrnou provokací. Anonymní dopisy byly zneužity k nehorázné kampani proti Chartě 77 a dalším nezávislým iniciativám, které byly nařčeny mj. z toho, že dohnaly k smrti Jana Palacha a organizují podobné sebevraždy i dnes. Jímí zdůvodňovala státní moc rozsáhlý a brutální zásah proti občanům, kteří se chtěli 15.1. na Václavském náměstí zúčastnit pietního aktu za Jana Palacha. Jímí operuje i v trestním stíhání proti údajným iniciátorům tohoto aktu, zvláště proti Václavu Havlovi. Navíc nyní státní orgány sahají v souvislosti s těmi dopisy trestní stíhání pro tr.čin šíření poplašné zprávy, přičemž vyšetřování se nevede proti oficiálním sdělovacím prostředkům, které neodpovědně a se spíše provokujícími komentáři zveřejnily text dopisu, nýbrž proti katolickému knězi Václavu Malému, jehož již jeho profese předem vylučuje z možné účasti na čemkoliv podobném. Patří k dobrým zásadám kriminalistiky nepokládat zločin za plně objasněný, dokud není znám jeho motiv. A v případě těchto anonymních dopisů vše poukazuje k tomu, že jedině státní moc na nich mohla mít zájem a že jedině ona jich s pobratovostí až překvapivou počila a zneužívala.

V Praze 3.2.1989

Sdělení č. 909 (Postihy na přítomnost na náměstí Míru)

Na 28. leden 1989 připadla poslední sobota v měsíci, kdy nezávislé iniciativy NMS a České děti pořádají diskusní setkání na Václavském náměstí. Vzhledem k neochotě bouřlivým událostem a k vyhlášení NVP, kterou nicméně pokládají za protikázanou, požádaly obě tyto iniciativy o poskytnutí vhodného sálu a když jim nebylo vyhověno, přeložily diskusní setkání na náměstí Míru. Když ONV v Praze 2 zakázal i toto alternativní setkání, zástupci NMS je odvolali, aniž by se přitom sňekli svého práva užívat v budoucnosti ústavně zaručené svobody shromažďovací.

Nicméně represivní orgány státní moci provedly dne 28.1. na náměstí Míru rozsáhlá preventivní opatření, včetně uzavření přilehlých kulturních objektů. Náhodili zlodci i těch několik desítek zájemců o diskusní setkání, k nimž se zvěst o jeho odvolání včas nedostala, byli systematicky legitimováni a vykazováni z náměstí, mnozí byli zadrženi.

Latina referujeme o postizích proti těm mladým lidem z Plzně, kteří byli nejprve legitimováni a krátce poté zadrženi na stanici tramvaje, dříve než mohli náměstí Míru opustit. Jde o Ladislava Kaboučkovu, nar. 19.6.1967, pekařku, bytem nám. Republiky 37, Plzeň, Kamila Eastnera, nar. 12.5.1949, bytem Táborská 32, Plzeň, dělníka v pivovaru, a o Jana Kampicha, nar. 10.5.1966, bytem Ústavecká 26, Plzeň, stavebního dělníka. Všichni tři byli zadržováni a vyslýcháni asi dvě hodiny a bylo jim sděleno, že jsou podezřelí z přečinu proti veřejnému pořádku podle §6 a) zákona o přečinech. Toto obvinění je naprosto absurdní, neboť nejedná se s nimi ničeho nedopustili, ale ani v prostoru náměstí Míru nadošlo toho dne k žádnému narušení veřejného pořádku, pokud za ně ovšem nepokládáme nepřiměřenost a aktivitu bezpečnostních složek.

V Praze 3.2.1989

Iniciativa kulturních pracovníků

Dne 16. ledna 1989 byl na Václavském náměstí zatčen Václav Havel a další účastníci pietního aktu za Jana Palacha. Bas, kteří Václava Havla známe jako vynikajícího dramatika a čestného člověka, znepokojuje a uráží, jak nepravdivě sdělovací prostředky o této události referují. Jako kulturní pracovníci jsme přesvědčeni, že existující společenské problémy nelze zatašovat ani řešit ostentativně, satyrou a násilím. Žádáme proto, aby československé úřady přistoupily na dialog, jehož užitečnost samy zdůrazňují. Předpokladem takového dialogu je ovšem propuštění Václava Havla i všech neprávem zadržovaných a pravdivé informování veřejnosti.

Dosud podepsalo přes 1200 kulturních pracovníků, podpisování pokračuje.

*

Vzkaz Václava Havla z vězení, začátek února 1989

Jsem velmi dojat a posílen všemi projevy solidarity, o nichž jsem se dozvěděl. Za zvlášť důležité považuji, že se mne zastali i umělci a vědci, působící v oficiálních strukturách. Je to důležité nejen pro mne, ale především proto, že to svědčí o prohlubujícím se svobodném duchu a občanské hrdosti v naší společnosti.

Prohlášení Tomáše Hradílků

Zasláno ÚV KSČ, předsednictvu federální vlády ČSSR, předsednictvu Federálního shromáždění ČSSR, prezidentu republiky.

V posledních dnech a hodinách jsme účastníky a svědky událostí, jež slušným lidem v zemi i za hranicemi doslova vyráží dech.

Vy, mocní našeho státu, používáte masšvne celé škály prostředků represe, abyste v Praze, ale i jinde, znemožnili konání jakéhokoli pietního aktu na připomínku obětního sebeupálení studenta filozofické fakulty Karlovy univerzity Jana Palacha.

Početné jednotky Bezpečnosti a Lidových milicí s použitím policejních psů, vodních děl, slzného plynu, obrněných transportérů a obušků útočí na pokojné účastníky pietních vzpomínek jako na štvanou zvěř. Další skupiny policie zatýkají zejména aktivisty nezávislých občanských hnutí. Propagandistická mašinérie chrlí neherázně lži a pomluvy na adresu Charry 77 a ostatních iniciativ.

Jak je možné, že ve chvíli, kdy ve Vídni vrcholí přípravy k podpisu závěrečného

dokumentu Následně konference o evropské bezpečnosti a spolupráci, tak Vy v samém srdci Evropy vedete agresivní útok proti vlastním občanům? Jaký význam, jakou morální váhu bude mít podpis československého představitele pod tímto dokumentem?

Jaký to Evropa buduje společný dům, když základní pilíř - ono pásmo důvěry - je projektován Vámi, kteří se pro své zistné zájmy neštítíte vést boj s vlastním lidem?

Hanka Vám, kteří se snažíte potlačit vzpomínku na našeho novodobého hrdinu a mučedníka, kteří chcete zardousit a vykořenit z mysli našich lidí ty ideály a hodnoty, pro které Jan Palach položil život!

Haňka moci, která nesádkonně pronásleduje, zatýká a vězní dobré a statečné členy naší národní a občanské společnosti!

Styďte se, pánové! Styďte se a nespomente, že všeho dočasně! Plamen výzvy našich Janů, jež nikdy zcela nehasí, začíná hořet v srdcích stále většího počtu spoluobčanů!

Ještě jednou - H A N K A V Á M !

17.1.1989

Tomáš Hradílek

Je možné chodit kolem se znečistěnými očima!

V posledních dnech se v Praze odehrály události, které zcela jistě překračují rámec běžného neustálé nás obklopujícího dění. Chtěl bych popsat střípek svého osobního prožitku, nepatrného zlomku v mozaice reálných událostí.

Co se vlastně stalo? Kromadné sdělovací prostředky v čele s deníkem Rudé právo píší v pátek 20.ledna 1989 pod titulkem 'Republika si rozvracet nedáme': "V tomto týdnu v centru Prahy probíhají výtržnosti. Hasla, která jsou na Václavském náměstí skandována, hesla proti socialistickému státu, proti jeho vládě, proti komunistické straně, objasňují charakter demonstrací jako demonstrací protistátních... Organizátoři protistátní akce nevzali na vědomí ani její zákaz, ani žádné jiné rozumné argumenty a pokusili se nepokoje vyvolat. Přivedli na Václavské náměstí i křiklouny a výtržníky, jejich hlas byl vydáván za veřejné mínění, za nesouhlas s politickou orientací našeho státu. Přišli i mnozí mladí lidé bez politických zkušeností, z nichž většina má o slovech, která opakují po organizátorech provokací, o svobodě, o demokracii apod., zcela naivní, abstraktní představy..."

Ale bylo tomu skutečně tak? Nemyslím. Byl jsem též při tom. Vedla mne tam především zvědavost. Ona zvědavost, která ve vás stále hlodá jako červ pochybností, ať se věnujete čemukoliv, ona zvědavost která jako plamínek tvoří zárodek jednoho principu v druhém, mužském i ženském podle tradiční medicíny, a naopak, ona zvědavost, dráždivá a neomylně vedoucí ke dvěřím do pohádkové, zakázané 13.komnaty. A tak jsem se ocitl právě ve 13.komnatě naší doby, ocitl jsem se na Václavském náměstí a nevěřil vlastním ořím. Nebyl jsem oslněn zlatem a drahokamy, hedvábným přádem demokracie a svobody, naopak byl jsem zaslepen slzným plynem a tryskajícím proudem demokratických myšlenek voňavého děla. Nevěřil jsem vlastním očím. Viděl jsem dobře zástupy lidí, známé z pěší zóny předvánočního nakupování, známé z nekonečných front před stánky s ovocem a zeleninou, známé z marného čekání na čtvrtletní knižní novinky, známé z každodenních tlačenic v dopravních prostředcích cestou do práce a z práce, známé z každodenního banálního obetarávání nákupů pro rodinu. Dlouho jsem nechápal, proč právě proti těmto lidem "zcela normálním a obyčejným", pro které není takovéto údajně nezákonné shromažďování žádnou novinkou, proč právě proti nim je použita hrubá síla, ono nelidské násilí. Díval jsem se kolem a nechápal. Viděl jsem mladé lidi, jejichž obličeje byly nemiločárně deformovány údery obušků, viděl jsem staré ctihoďné občany, kteří byli hnáni jak dobytek.

Jsem lékař a mým posláním je pomáhat lidem v nemoci a bolesti. V průběhu několika mála minut zběsilého hnaní Václavským náměstím s pořádkovými oddíly v řadách, jsem poskytoval první pomoc šestí zasaženým ranami obuškem. Pět z nich jsem v chaotické atmosféře doporučil chirurgické ošetření pro nebezpečí krvácení do mozku po raně obuškem, jeden muž byl v bezvědomí, byla pro něho přivolána RZP (Rychlá záchranná pomoc). Na rohu Jindřišské ulice a Václavského náměstí jsem zahlédl o zábradlí se opírající mladý, snad manželský pár. Náhle se objevili příslušníci pořádkových oddílů s plastovými štíty a obušky. Nevím, k jaké slovní výměně došlo

došlo. Neznám však jedinou větu, jediné slovo, které by mohlo vyvolat to, co následovalo. Asi 20 lety hoch byl udeřen třikrát obuškem do hlavy, zapotácel se a upadl. Jeho dívka se k němu v hrůze přiklonila a začala plakat. Oba byli od sebe násilím odtrženi. Mladík, pravděpodobně v berrvědomí, byl odvléčen jako pytel brambor do nejbližšího pohotovostního vozu. Křičící dívka byla zcela nekompromisně sražena na zem. Sedm asi tak stejně starých příslušníků ve stejnokroji, kteří by docela klidně za jiných okolností mohli být jejími obdivovateli a nápadníky, do ní počalo kopat. Dívka zoufale volala, bránila se, co však zmůžou prsty ozbrojené pěstěnými pehty proti sedmi párům rukou ozbrojených obušků? Co zmůže zoufalost jediné ženy proti zuřivosti a nekontrolované agrami sedmi mladých mužů? Po mnoha ranách a kopancích do hlavy, prsou, podbřišku se dívka přestala bránit, zůstala nehybně ležet a byla odvléčena do pohotovostního autobusu. Viděl jsem zvracet několik lidí, kteří se v úprku stačili zastavit a sledovali celý výjev se mnou. Nikdo z nich nemohl pomoci. Dopadl by stejně. Pokračoval jsem dál. Zablédl jsem mladé rodiče s asi osmiletým chlapcem. Chlapce pohltil příval vody z vodního děla. Pravděpodobně poprvé za svůj krátký život měl příležitost koupat se venku uprostřed ledna. S dětskou radostí a naivním výrazem ve tváři, prozrazujícím, že ničemu nerozumí, se začal vesele smát. V tom k němu přiskočil ozbrojený příslušník Lidových milicí a udeřil ho pěstí do břicha. Dívka klidně mohl být jeho otcem, snad dědečkem. Chlapec se s vystrašeným dechem sesul k zemi a zůstal ležet na prázdné vozovce. Obvůli nepozorná matka se k němu a histrickým výkřikem vrhla. Neartikulovaně volala, křičela a zoufale mávala tlavičkou dítěte ze strany na stranu. Byla však příliš osamocena, lidé nemohli slyšet a jako přimrazení pozorovali neuvěřitelnou scénérii humanismu 20. století. Nakonec matka s výkřikem dítě popadla a útekem se stratila v davu. Stejně jako příslušník Lidových milicí. Tentokrát projel zvracívy reflex myn žaludkem. Vytrácel jsem se z reality a vplouval pomalu do jakéhosi šíleného hororu. Nad hlavou mi poletovala skandovaná hesla: "Svoboda, demokracie, pravda". Zmítal jsem se v osamělé loďce a byl unášen nemilosrdně proudem, ani nevím kam. Před zraken se mi zjevovaly další a další pojmy: "Idealismus, entuziasmus, morálita, láska, přátelství". Do toho se vkrádaly prázdné otázky. Proč? Za co? Pro koho? Co jsme komu udělali? Nedokázal jsem na ně odpovědět, a tak se radši zmítal dál. Vzpomněl jsem si na svou práci s duševně nemocnými pacienty. Vzpomněl si na smysl a cíl psychoterapeutické práce s každým nemocným, na nedocenitelný význam katechizů, převratných zázraků, o kterých lékař dopředu nikdy neví a které často mají pro nemocného rozhodující význam. Přemýšlel jsem a hledal odpověď na svůj zášit. Jako hromobití a blesky rozrážely mé zamyšlení výkřiky zasažených, zloba davu lidí hnanych nesmyslně jako stádo. Zaslých jsem Palach, květiny, pietní akt. Okamžitě se mi představila odpověď v podobě tohoto gigantického cynismu. Zmítal jsem se na vlnách, přestával vnímat okolí a pomalu přivíral oči. Vzpomněl si na již zmíněné fronty a na to, jak v nich mají lidé oči dokořán otevřeny, chtějíce vidět, co nového, nedostatkového, úzkoprofilového zase přišlo na pult. Otevřel jsem tedy násilím oči a podíval se zpět. Uviděl jsem mnoho padlých bojovníků a připadal si jako v prohrané bitvě. Rázem se mi zjevila nekompromisní odpověď na položenou otázku: NE, NENÍ MOŽNÉ CHODIT KOLEM SE ZAVŘENÝMA OČIMA, ba dokonce není možné ani oči přivírat. Stal jsem se tedy pravidelným návštěvníkem Václavského náměstí. Nikoliv však již z pouhé zvědavosti; mnohem spíše z důvodů hledání jakéhosi smyslu tohoto protržení všedně ubíhajících dnů. Zda jsem to našel? Ano. Našel jsem smysl právě v poznání skutečných obsahů pojmů: "Svoboda, Demokracie, Právo, Povinnost". Našel jsem smysl v onom: "Otevření očí". Události z posledních dnů svědčí o tom, že z reálných obsahů těchto pojmů nezbylo zhruba nic, jenom prázdná forma.

A tak tedy výzva či návod pro každého zvědavce: Hledejme smysl posledních událostí, hledejme právě a skutečné obsahy pojmů Svoboda, Demokracie, Glasnost, Pravda a jejich naplnění na sebe nenechá dlouho čekat!

MUDr. Pavel Bám

Dopis Josefa Vydráře federálního ministru vnitra
Předsednímu

Přítel mluví přetváří od člověka stejnou reakci jako od psa. Je už etana
koupat, že tenová sice s historie svých praktik nic neznamenou, ale také se
z ní s lehou rozpouští.

V té souvislosti mohu dnes blahopřát Vám a Vaším podřízeným, že jste nečekaně efektivně probudili z letargie milióny lidí v našich národech - a snad i jinde. Toho by nedosáhla ani mnohem více trpící živá pochoď. Bez Vaší - řekněme tomu - demonstrace síly by se Pražané a ostatní svět shovívavě usmáli hrstce chartistů s kytíčkami pod figurínou koně na Václavském náměstí - a zůstalo by skoro vše při starém.

Díky Vám tomu tak už není.

Josef Vydrál

Prohlášení čtyř sovětských občanů

16 čs.nezávislých publicistů zaslalo dne 26.1.1989 dopis akademiku Sacharovovi, v němž ho informují o situaci v Československu v souvislosti s nedávnými represemi a žádají ho, aby o ní pravdivě informoval sovětskou veřejnost. Reakcí na tento dopis je následující text:

Hlávám států účastníků konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě.

Ze zpravodajství západních sdělovacích prostředků a ze soukromých zdrojů jsme se dozvěděli, že v Československu byla v poslední době rozpoutána kampaň represí proti účastníkům hnutí za demokratizaci země. Byly rozehnány pokojné demonstrace a jejich účastníci byli mláceni a zadržováni. Mnohým ze zadržovaných hrozí soudy a tresty vězení. Ve stejné době oficiální osobnosti cynicky mluví o nedostatečnosti přijatých opatření, vláda vyhrožuje společnosti dalším vyhrocení násilí.

Zdálo by se, že tak jasné porušení smluv v oblasti lidských práv, právě dosažených ve Vídni, musí vyvolat protesty oficiálních osobností všech zemí, které se účastní jednání o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Zatím se však ve sdělovacích prostředcích Sovětského svazu, kontrolovaných vládou, počínání československých úřadů nejenom nenetkává s odsouzením, ale informace o něm mají charakter podpory násilí a pomluv společenského demokratického hnutí.

V této souvislosti považujeme za nutné vyjádřit svoje obavy z tak jasného porušení vídeňských dohod. Máme za to, že události v Československu a charakter informací, které o nich podával sovětský tisk, se musí stát předmětem zvláštního posouzení na mezinárodní schůzce k humanitárním otázkám v Paříži v květnu letošního roku.

Jelena Bonnerová, Larisa Bogorazová, Andrej Sacharov, Lev Timofajev
Moskva 29.1.1989

A.Hrudková a H.Jüptnerová k hladovce za čs.politické vězně

Anna Hrudková z Jarošova a Rana Jüptnerová z Vrchlabí zaslaly 31.12.1988 otevřený dopis prezidentu republiky a předsedovi federální vlády, z něhož vyjádíme:

Celý tento rok trvala mezinárodní hladovka za čs.politické vězně. Jako poslední se do ní zapojujeme i my a chceme se tak v duchu sjednotit s nespravedlivě pronásledovanými v ČSSR. Jako ženy, matky a křesťanky toužíme po harmonii, citu a soucítění nejen v osobním životě, ale v celé společnosti. Proto se připojujeme ke všem těm, kteří na věčné a nás nemodálně mvalili, a náležitě Vás žádáme o propuštění všech občanů vězněných z politických důvodů, o celkovou reformu věznictví a trestních zákonů, o zachování důstojnosti člověka-vězně. (...)

Žádáme Vás tedy nejen o odstranění nejhlubšího bezpráví, ale o to, abyste se zasadili o ozdravení celé společnosti a abyste tomuto ozdravení nestáli v cestě. Žádáme lidskou důstojnost a rovnoprávnost pro všechny občany! Uvolněte místo demokracii - skutečné vůli lidu, a zrušte tak i privilegia jedněch občanů před druhými; zabráníte nebezpečnému rozkolu v národě, rozdělení na ovládající a ovládané. Přestaňte vykořisťovat ženy, vraťte jim důstojnost a nenahraditelný význam při výchově budoucích generací! Umožněte matkám a dětem, aby mohly být spolu. (Neprodláňte propuštění z vyšetřovací vazby Hanu Marvanovou, na kterou doma čeká její malý syn!) Vraťte důstojnost starým lidem a věnujte jim péči, která jim náleží. Informujte veřejnost o stavu zařízení pro opuštěné děti, staré občany a pro duševně i tělesně postižené a umožněte církvím, aby na tomto poli rozvinuly své dílo. Přihlaste se konkrétními skutky k Všeobecné deklaraci lidských práv! (...)

Končí rok 1988 i tato světová solidarizační akce. Jsme za uplynulé měsíce vděční. Zdá se nám, že to nejdělitelnější se odehrálo v nás samotných. začali jsme ztrácet strach, vyšli jsme ze svého soukromí, žili jsme plněji. Dobrovolný řetězový půst se ve světě posléze dostal do Vrchlabí. Obáhpeme to jako poctu Pavlu Honkovi, osamělému bojovníkovi, který by byl za svého života tolik potřeboval společnost lidí dnešních dnů. Jeho odchod zůstává pro nás výčitkou - a přímou obžalobou pro Vás.

Jako poslední v řadě chceme v tomto svém otevřeném dopise poděkovat za účast na hladovce všem krajanům v zahraničí, kteří tak dokazují, že národ a národní citění jsou živé i v emigraci. Děkujeme všem lidem na světě, kteří projeví zájem o osudy trpících v naší zemi a vyzýváme Vás i jejich jménem: Jednejte tak, jak jste porinní svému svědomí a lidu této země.

Ve Vrchlabí 31.12.1988

Návštěva IKV v Praze

Dne 29.1.1989 svolali zástupci nizozemské Mezinárodní mírové rady (IKV) do pražského hotelu Flora diskusní večer, kterým chtěli zakončit několikadenní pracovní pobyt v Československu. Z pozvaných hostů se ze čs.strany zúčastnili jen zástupci nezávislých iniciativ a soukromě profesor Jaroslav Ondra, profesor Komenského evangelické bohoslovnické fakulty. Místo Jan Faber z IKV promluvil o rozporných dojmech, které si z návštěvy odnáší, a programem předchozího jednání a jeho závěrech. Ocenil oblažené ustanovení Komise Československého mírového výboru (ČSMV) pro otázky náhradní vojenské služby. V níž byla v té době nabídnuta NMS. Oznámil rovněž, že ČSMV navrhl generálnímu štábu ČLA, aby se zúčastnil diskusí o možnosti zavedení náhradní vojenské služby. Vyjádřil nespokojenost s tím, že zástupkyně NMS, kterou IKV vzalo na jednání a ČSMV, nemohla promluvit: Ruth Šormová sice mohla sedět v místnosti, ale nemohla se důstojně zúčastnit plně, než prostřednictvím otázek, kladených přes holandské zástupce.

M.J.Faber popsal účel IKV od počátku šedesátých let, stejně jako její dnešní snahy o détente mezi lidmi. Na rozdíl od rozdílu od prokládané filozofie "top-down détente", jejíž zastánci chtějí nejprve napomáhat oficiálnímu uvolnění napětí mezi státy a vládami, a tím, že časem se zlepšení automaticky přenesou dolů mezi lidi, je M.J.Faber přesvědčen, že politici mohou vytvořit pouze příznivé podmínky, ale vlastní uvolňování je věcí lidí a jejich organizací zezdola. Uvedl v této souvislosti: "Chci zde poděkovat Chartě 77 za trpělivost, kterou s námi za ta léta měla. Myslím, že jsem se v diskusích s chartisty dozvěděl o politice víc, než ve svobodné odborné diskusi v mé zemi, kterou považuji za demokratickou a svobodnou. Charta dnes ztělesňuje humanizaci politiky a je konkrétním modelem solidarity jako projevu morální povinnosti, která s Vámi udělá člena rodiny."

Informoval o dopisu místopředsedovi poslanecké frakce SPD v Bundestagu Horsta Ehmkeho Janu Fojtíkovi, který přivezl, a v něm H.Ehmke žádal o povolení návštěvy M.J.Fabera u vězněného Václava Havla. Mal se předat osobní pozvání na mezinárodní seminář o humanitárních otázkách, který bude pořádát SPD a IKV. Jan Fojtík vzkázal přes ČSMV, že panu Ehmkeovi odpoví osobním dopisem. K návštěvě ruzyňské věznice tedy nedošlo.

V dalších vystoupeních byli přítomni seznámeni s Pražskou deklarací, která vznikla na závěr třístranných porad zástupců křesťanských mírových skupin z NSR, Holandska a Československa. Jednou z deklarovaných zásad je i to, že "žádná ideologie se nesmí vyvyšovat nad ostatní, a zejména ne pomocí ústavy a legislativních opatření."

Zástupci nezávislých iniciativ se v diskusi vyslovili k řadě problémů. Přípravnému výboru Mezinárodní křesťanské mezinárodní konference, která proběhla v polovině roku v Basileji, byl odeslán dopis, v němž účastníci večera žádají, aby na jednání pořád této konference byla zařazena i problematika politických vězňů ve východní Evropě.

Na večeru se hovořilo také o tom, že zástupci IKV a NMS položili věnec ke hrobu Jana Palacha ve Všetatech. Rolf B. z NSR o tom řekl: "Nikdy bych nevěřil, že dvacet let mrtvý muž bude takovým způsobem promlouvat o významu lidských práv. Věřím, že jsme se v Československu všichni přesevřčili o nutnosti většího zájmu pro jiné, a že naše cílky se v tomto ohledu mohou zapojit."

Všichni účastníci se shodli na nutnosti dalších a častějších společných akcí bez ohledu na hranice a bloky. Až do konce jednání pozvání a očekávání zástupci ČSMV na diskusní večer nepřišli.

(VIA Praha, od zvláštního dopisovatele)

V samizdatu nově vyšlo...

Alternativa - revue pro nezávislou politiku; č.1, prosinec 1988, 139str.A4

V rubrice Za života Hnutí za občanskou svobodu najdeme materiály HUS včetně jeho zakládajícího manifestu Demokracii pro všechny. Dále zařazen fejeton Pavla Naumana Programové prohlášení; reportáž Evy Kantůrkové Jak se nám zachtělo svobody; úvaha Jaroslava Šabaty Proměny československé a jiné; informace o zakázaném sympoziu Československo 88 s ukázkami příspěvku pro toto nezávislé setkání (B.Janát: Duchovní prameny našich novodobých dějin, Fr.Šamalik: Dějinné zdroje čs.humanitní demokracie, M.Šimečka: Československo 1988 - šance do konce století); rozhovor s Rudolfem Battěkem: Pluralismus? A jaký?; polemická stať Petra Uhla Demokracii pro některé; kapitola z knihy Cesta k nevolnictví F.A.Hayke. Časopis má redakční radu ve složení: Rudolf Battěk, Karel Biňovec (Ostrava), Pavel Bratinka, Milan Jelínek (Brno), Pavel Nauman, Martin Palouš, Jaroslav Šebesta (Jihlava), Milan Šimečka (Bratislava); odpovědný redaktor Jiří Kantůrek.

Stres, vydává "nezávislá skupina občanů Západočeského kraje", kontaktní adresa: Petr Pokorný, Budovatelů 677, 357 35 Chodov; číslo 0, 50 stran A4.

Časopis chce být informativní, polemický, poskytovat místo příspěvkům západočeských autorů, kteří nemohou publikovat. Některé číslo obsahuje články, informace, úvahy o životě nezávislých iniciativ, zvl. v západních Čechách, prozaické práce a poezii Jindry Konečného, Toma Kábrty, Milana Dabřího, Tomáše Tětiivy, Kamila K.Kuchyňky aj.

Křesťanské obzory, roč.2, č.3, 29 stran A4

Obsahuje zajímavé informace ze života pravoslavné církve, materiály k problematice Svědků Jehovových a provládaního sdružení katolických kněží Facem in terris.

Krátké správy

Protizákonné rozhodnutí

Rozhodnutím odboru vnitřních věcí Národního výboru hl.m.Prahy, vydané JUDr.Martinem Houskou, ze dne 11.1.1989 bylo odvolání Saši Vondry a dalších oznamovatelů konání vzpomínkového aktu na Václavském náměstí zamítnuto a napadené rozhodnutí z 6.1. potvrzeno.

V odůvodnění se uvádí, že "shromáždění 13 osob na veřejném prostranství je nutno jednoznačně pokládat za veřejné shromáždění ve smyslu vyhlášky č.320/1951 ů.1."

V následujícím lednovém týdně od 15.1. do 21.1. 1989 pak předvedly stovky příslušníků SNB a Lidových milicí, jak si státní orgány vykládají a představují v praxi ústavní právo o svobodě shromáždění.

*

Petice 2101 občana k událostem 15.-21.1.1989

Ve dnech 27.1. a 3.2. byla Federálnímu shromáždění ČSSR, prezidentu ČSSR, předsedovi vlády ČSSR, Výboru čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci, ČTK a redakci Rudého práva zaslána petice, ve které občané protestují proti brutálním zásahům Bezpečnosti proti nevinným občanům v Praze 15.-21.ledna. Žádají okamžité propuštění všech osob zadržovaných v souvislosti s událostmi, ke kterým došlo v týdnu dvacátého výročí smrti Jana Palacha. Žádají vyšetření všech nezákonností, kterých se příslušníci orgánů ministerstva vnitřní dopustili, pravdivé informování veřejnosti o výsledcích šetření a spravedlivé potrestání viníků a činitelů odpovědných za policejní zvlí. Dále žádají o "zahájení otevřeného celospolečenského dialogu o příčinách a možnostech zastavení a odvrácení hospodářského i morálního rozkladu, do kterého se československá společnost v uplynulých desetiletích dostala." 27.1. bylo odesláno 636 podpisů, 3.2. dalších 1465 podpisů (celkem 2101 podpisů). Z údajů o povoláních signatářů petice vyplývá přibližně toto sociální složení: dělníci 22%, umělci 15%, studenti a učni 9%, technici 8%, technická

intelligence 8%, úředníci 6%, důchodci a v domácnosti 5%, kulturní pracovníci a publicisté 5% (z toho polovina pracovníci sděl.prstředků), lékaři a zdravotníci 5%, jiná intelligence 3%, státní zaměstnanci 1%, důchovci 0,7%, řídící pracovníci 0,3%. Z Prahy je 80%, z krajských a okresních měst 9%, z menších měst 6%, z venkova 5%.

*

Další zprávy a ohlasy k výročí sebeupálení Jana Palacha

Státní bezpečnost ve Východočeském kraji varovala před účastí na pietním aktu ve Všetatech mnoho zdejších aktivních signatářů Charty 77. Jaroslava Havelkovi z Rychonova nad Kněžnou bylo pracovníky StB dokonce vyhrožováno autohavárií, Pavla Krivku z Pardubic zadržela 20.1.1989 Státní bezpečnost na několik hodin v Hradci Králové. Devět občanů z tohoto kraje drželo v den upálení se Jana Palacha hladovku.

Ve zprávě o návštěvě hrobu Jana Palacha ve Všetatech dne 21.1.1989 se Vladimír Hajný ze Šumperka zmiňuje o "špalíru civilních i uniformovaných příslušníků SNB a StB", který provázel cestující po trati Praha-Všetaty prakticky na všech nádražích a bránil svobodnému pohybu.

Jindra Konečný z Horní Blatné končí svou rozsáhlou úvahu o událostech na Václavském náměstí z minulých dnů apelujícími slovy: "Vážení, zanechte hysterie! Nikdo vám republiku rozvracet nechce. Vy si ji totiž rozvracíte sami."

Rudému právu vyjádřili Anna a Jan Dusoví z Prahy-Sedlice své pobouření nad zveřejněním příspěvku evangelického funkcionáře. V zásadním rozporu s jeho generalizujícím názorem považují Anna a Jan Dusoví Jana Palacha za jednoho z valkých synů národa, jehož památku chtějí chránit před znevažováním zaslepených.

Ti, kteří ještě před několika lety tlačili politice Brežněva, dnes hovoří plnými ústy o přestavbě a glasnosti, které však v úvozových obhajují vodními děly, slzným plynem a obušky - píše mimo jiné ve svém dopise zaslaném Jaroslavu Kojzarovi z Rudého práva a Izvestijím Jiří Počolák z Nového Města nad Metují.

V několikastránkovém příspěvku Rudému právu, adresovaném také Michailu Gorbačovovi, poukazuje Oldřich Klein z Mostu v jedné z kritických pasáží na Jakešův podíl na persekucích, které po srpnu 1968 postihly téměř půl milionu členů KSČ a ještě daleko větší počet nestraníků. A ptá se: "Čím se tyto lidé pronásledovali po srpnu 1968 provinili? Tím, že nevěřili tomu, k čemu se před srpnem hlásili a pozdější tzv.normalizátoři?"

*

Poslanci britské dolní sněmovny žádají propuštění Ivana Jirouse

Konzervativní poslanec dolní sněmovny britského parlamentu Nicholas Winterton předložil 23.1.1989 sněmovně návrh, v kterém protestuje proti věznění Ivana Jirouse a vyzývá britskou vládu, aby podnikla patřičné kroky pro jeho osvobození a zároveň podpořila Výbor na obranu Ivana Jirouse i všechny ty, kteří pokojnými prostředky usilují o svobodu, demokracii a lidská práva v Československu. K návrhu se připojilo šestnáct poslanců z konzervativní strany a sociální a liberálně demokratické strany. Očekává se, že se připojí k návrhu další poslanci. Nicholas Winterton rovněž posílá pozdrav všem přátelům Ivana Jirouse.

*

Solidarita a V.Haviem ze Švédska

Dne 6.2.1989 mi telefonicky sdělil představitel švédského Pen-klubu a švédského svazu spisovatelů Peter Puyde, že koncem předešlého týdne obě uvedené organizace předaly čs.velvyslanectví ve Stockholmu protest proti věznění spisovatele Václava Havla a jeho přátel s výzvou, aby Václav Havel a jeho přátelé byli propuštěni, protože se nedopustili žádného zločinu nebo přestupku, který by vzhledem k mezinárodním závazkům čs.vlády byl trestný. Další představitel švédských spisovatelů, básník a literární kritik Peter Curman, který je na návštěvě v Moskvě, informoval Svaz sovětských spisovatelů o stanovisku švédských spisovatelů a o jejich protestu proti věznění Václava Havla a jeho přátel a tlumočil sovětským spisovatelům výzvu jejich švédských kolegů, aby i oni věnovali této věci pozornost a švédský protest podpořili.

Jan Vohryzek

Pozn.red. Nejsem schopni zaznamenávat všechny projevy solidarity a V.Haviem a dalšími čs.politickými vězni, o nichž se dovídám, zvl.ze zahraničního rozhlasu.

*

Korespondence čs.helsinského výboru s Varšavou a Moskvou

Polský helsinský výbor zaslal 25.1. čs.helsinskému výboru dopis, ve kterém odsuzuje použití násilí k rozeznání pokojných demonstrací a posuzuje je jako porušení závazku, vyplývajících pro Československo ze závěrů KBSE. Žádá o souhlas, aby polský helsinský výbor mohl zahájit kroky, v souladu se závěrečným dokumentem z Vídně, k tomu, aby byl uveden v život kontrolní mechanismus případů porušování lidských práv. Čs.helsinský výbor na tento dopis l.2. odpověděl, že tento postup vítá a doporučuje ho i dalším helsinským výborům. Jde o to, aby jednotlivé helsinské výbory se obrátily na své vlády, aby ty vyžadovaly od čs.vlády vysvětlení k nedávnému postupu čs.mocenských orgánů. Dne 1.2. napsal čs.helsinský výbor i dopis čtyřem sovětským aktivistům (viz str.15) v němž vítá jejich návrh. Prohlášení Moskvy zaslal prostřednictvím zastupitelských úřadů vládám všech 35 států, účastníků KBSE. O svých dopisech do Moskvy a do Varšavy informoval též Výbor čs.veřejnosti (předsedou je prof.Dienstbier) a ČSMV (předseda Fiala).

*

Dva dopisy kardinála Tomáška

Kardinál Tomášek, primas český, napsal ve dnech 20.1. a 25.1. dva dopisy ministerskému předsedovi Adamcovi. V prvním vítá závěry vídeňské schůzky KBSE, kritizuje represivní opatření proti manifestujícím na Václavském náměstí a nabízí dialog mezi církví a státem. V druhém dopise ještě důrazněji požaduje, aby byly usmárněny zasahující bezpečnostní složky. Čs.tisk zveřejnil Adamcovu odpověď, dopisy kardinála však pomínil.

*

Protesty Lidových novin a nezávislých publicistů

Redakční rada, redakce a spolupracovníci nezávislých Lidových novin zaslali protestní dopis pracovníkům čs.sdělovacích prostředků, ve kterém konstatují, že kampan proti nezávislým iniciativám a občanům je hrubým porušením novinářské etiky. Nikdo z vás se již nemůže vymlouvat, že nevěděl, končí svůj dopis kolektiv Lidových novin. Varováním před návratem do 50.let je dopis čtyř nezávislých publicistů, Ivana Lampera, Jana Rumla, Petrušky Šustrové a Petra Uhla, zaslaných pracovníkům čs.sdělovacích prostředků.

*

Politici vězni v Polsku

V době mezi 16.srpnem a koncem loňského roku bylo v Polsku uvrženo do vězení z politických důvodů celkově 578 občanů. Někteří z nich byli v tomto období uvěznění, propuštěni a znovuvězněni, což ukazuje, že metody státních orgánů vůči politické opozici prováděné v současné době mají zvláštní cíl, a to zrazování od činnosti pomocí justice. Není to cíl, který by byl uznáván zákonem, jako je tomu např. při údajné ochraně socialistického zřízení před rozvracejícími živly.

*

Solidarita z Maďarska

Počínání pražské policie na Václavském náměstí dne 15.1. vyvolalo značné znepokojení v řadách maďarských občanů. 21 opozičních činitelů podepsalo již tohoto dne protestující prohlášení adresované čs.velvyslanectví. Připomínají v něm památku Jana Palacha coby oběti společenské zla, která zavazuje veškeré demokratické síly k okamžité obraně před krajní zvlí těch, kteří v městských ulicích, v tomto případě v ulicích Prahy, násilím rozptylují shromáždění s cílem převrátit základní hodnoty socialismu. Nikde nesmí už mladý člověk přinášet svůj život, aby vyburcoval rozkládající se vědomí o morální odpovědnosti ke svému národu. K prohlášení je připojena žádost čs.úřadům o okamžité osvobození zadržených.

O dalších solidárních akcích v Maďarsku jsme informovali v minulém čísle. Nyní jsme dostali dopis, adresovaný signatářům Charty 77 a mládeži na Václavském náměstí, který je psaný česky a zní takto:
Signatářům Charty 77 a mládeži na Václavském náměstí
Milí přátelé!

Jsmo spolu s Vámi v boji za nejzákladnější lidská práva a za svobodu - a rozhodně odsuzujeme veřejnou bezpečnost za použití brutálního násilí.
Budapešť 21.1.1989

Svaz svobodných demokratů
skupina XII.obvodu v Budapešti

Zprávy z NDR

Nezávislí aktivisté, uvěznění v polovině ledna v Lipsku (viz Infoch 77/2/89), byli všichni do 20.1. propuštěni a 25.1. bylo zastaveno tr.stíhání proti nim. V NDR se soudí, že se tak stalo především díky domácí i zahraniční solidaritě.

Po roční přestávce vyšel 23.ledna 1989 ve Východním Berlíně opět Grenzfall, nezávislý časopis Iniciativy za mír a lidská práva. Předchozí číslo vyšlo v prosinci 1987. Právě vydané číslo má označení č.1 až 12/88.

V lednu 1989 byl v Západním Berlíně vydán přetisk všech dosud vyšlých čísel Grenzfallu. tuto dokumentaci vydal Ralf Hirsch, bývalý člen a mluvčí Iniciativy za mír a lidská práva, a Lev Kopelev.

*

Zprávy ze SSSR

Kutaisi (Gruzie) - od 12. do 19.1. probíhal soud se čtyřmi účastníky mítinku ze 3.10.1988. Všichni byli obviněni z organizování skupinového narušování veřejného pořádku, což je paragraf stále častěji v poslední době v SSSR používaný. Jeden obžalovaný byl odsouzen k 18 měsícům nepodmíněně, ostatní k jednomu roku podmíněně. Podle stejného paragrafu je vedeno vyšetřování proti většině členů Výboru Karabach, kteří jsou stále v moskevských věznicích.

Krasnojarsk - dne 10.1. byla organizována první pouliční aukce samizdatu. Její organizátoři chtěli využít výtežek aukce k financování cesty krasnojarských delegátů na zasedání společnosti Memorial v Moskvě. Ještě před zahájením aukce byli organizátoři zadrženi milicí, několik desítek účastníků se muselo rozejít a samizdaty byly zabaveny.

Novoselksejvka (chersonská oblast, Krym) - dne 22.1. se zde konal mítink více než tří tisíc Krymských Tatarů. Byly projednány problémy národnostní politiky SSSR a ostře kritizovány případy porušování svobody pohybu, stejně jako systém odmítnutí návratu Krymských Tatarů na Krym. Několikahodinový mítink proběhl v klidu, bez zákroku milice.

Lvov - 22.1. po slavnostní bohoslužbě v katedrále sv.Jiří, kterou navštívilo okolo deseti tisíc lidí, byl poblíž přepaden člen Tiskové služby ukrajinské helsinské společnosti Jaroslav Kemsdor. Několik mužů ho napadlo, vytrhlo mu tašku s videokamerou a poté se snažili odjet v osobním autu. S pomocí kolekdoucích Kemsdor zadržel dva muže, ve kterých byli zjištěni pracovníci StB, poručníci Kakinuš a Mažila. Bylo zahájeno vyšetřování v trestní věci loupežného přepadení a věci vráceny.

Rozhovor Jana Urbana s předsedou HAV v Lvovčovicích a Krasu 29.12.1988

Odpověď na otázku, kdy byla ve vai odhalena Stalinova busta a kdo je její autor:
"Když jsme to tedy v roce padesát stavěli, tak se to nedělalo kvůli Stalinovi, to se dělalo kvůli Sovětskému svazu. Máme to i na tom nápisu pod sochou - Věrnost za věrnost. Volá mi sem často nějaký mladý člověk, abychom to dali pryč. My tedy nejme nějaký sobotníci, že nevíme, co se děje. To exploda, co dneška existuje v Sovětském svazu, to není můj brát jako hotový věc z hlediska historického. To bychom museli odhodit Ordožonikidzeho, to bychom museli odhodit válečko. Takový je stanovisko i partaje. Pozdější historie může ukázat, že to tak nebylo. Dneška si v Sovětském svazu někdo může nechat co chce a jak chce. Z hlediska historického - za deset za dvacet let my můžeme hovořit úplně jinak. Takže jestli o těchto věci budete psát, tak je třeba tichle spíše. My jsme celou věc konzultovali na příslušným nadřazeným orgánům partaje. Stanovisko je takový - souhlas, nic takového. My nebudeme Stalinovy sochy někde bourat, likvidovat. My nebudeme prostě dělat to, co se dělá v Sovětském svazu. Naše stanovisko je k tomu takový, a tím to hasne. Samozřejmě, když jsme slyšeli ty články, kde se říká, že Stalin je vrah, nebo dokonce masovej vrah a tábory a tak dále. Já se od malička se Sovětským svazem seznamuji, a jsem na válkách, jestli to tak je. Jeden napíše takovej článek a jiný zase napíše něco úplně opačného... Jsou taky jedinci, kteří by chtěli využít otázky Stalina proti Sovětskému svazu. To je ta disidentická historie..."

Z kroniky jsme zjistili, že busta byla odlita v obci a odhalena dne 14.5.1950.
